

Ingediend via www.internetconsultatie.nl

Den Haag, 14 januari 2020
dossiernummer: 108081
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: +31 (0)70 335 35 81
e-mail: v.matroos@advocatenorde.nl

Betreft: reactie consultatie wetsvoorstel Plan van aanpak witwassen

Geachte ministers Hoekstra en Grapperhaus,

De algemene raad van de Nederlandse Orde van Advocaten heeft kennis genomen van de consultatie van het wetsvoorstel Plan van aanpak witwassen. Dit wetsvoorstel bestaat uit diverse maatregelen om witwassen te voorkomen, de effectiviteit van de poortwachtersfunctie en het toezicht op de naleving te vergroten en de opsporing en vervolging te versterken.

De consultatiereactie van de algemene raad, waaraan de adviescommissie Strafrecht een belangrijke bijdrage heeft geleverd, bevat één onderwerp waarvoor de algemene raad uw aandacht vraagt. Dat betreft de verplichte uitwisseling van cliëntgegevens.

Verplichte uitwisseling cliëntgegevens

In het wetsvoorstel wordt een verplichting voorgesteld voor Wwft-instellingen om in het kader van het verscherpt cliëntenonderzoek te onderzoeken of een andere instelling van dezelfde categorie diensten verleent, heeft verleend of heeft geweigerd aan de cliënt (artikel 9a nieuw). Is dat het geval, dan moet de instelling navraag doen bij de vorige dienstverlener(s) van de cliënt naar gebleken integriteitsrisico's. De vorige dienstverleners zijn verplicht de informatie omtrent de gebleken integriteitsrisico's onverwijld te verstrekken. Volgens de (concept) Memorie van Toelichting (paragraaf 2.2.1) staat de privacywetgeving de voorgestelde uitwisseling van gegevens (van het cliëntendossier) tussen Wwft instellingen toe indien de cliënt hiervoor toestemming geeft. Om te voorkomen dat de beoogde uitwisseling afhankelijk is van de toestemming van een cliënt, wordt de instelling verplicht om bij een verscherpt cliëntenonderzoek dit onderzoek te doen.

Deze verplichtingen zijn voor advocaten niet uitvoerbaar vanwege de wettelijke geheimhoudingsplicht die rust op de advocaat ten aanzien van al hetgeen waarvan hij uit hoofde van zijn beroepsuitoefening als zodanig kennis heeft genomen.¹ Deze

¹ Zie artikel 11a Advocatenwet

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

geheimhoudingsplicht geldt voor zover niet bij wet anders is bepaald. In de Wwft is – bij wijze van hoge uitzondering - een doorbreking van bedoelde geheimhoudingsplicht opgenomen in artikel 18a Wwft, maar deze uitzondering geldt alleen ten aanzien van de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 16 en 17 Wwft. Laatstgenoemde artikelen betreffen de melding van een ongebruikelijke transactie bij de FIU. De daar geregelde doorbreking van de geheimhoudingsplicht ten behoeve van de FIU meldingen vond voor het eerst plaats bij de inwerkingtreding van de tweede EU anti-witwasrichtlijn in december 2001. Aan deze doorbreking is destijds – terecht – veel discussie vooraf gegaan. De doorbreking levert immers een schending op van de klassieke geheimhoudingsplicht van elke advocaat. Aan die klassieke geheimhoudingsplicht werd – en wordt nog altijd – grote waarde gehecht. Zij is namelijk een onmisbare hoeksteen van de rechtsstaat. In een rechtsstaat moet het voor elke burger mogelijk zijn om vertrouwelijk met een advocaat te communiceren over het verkrijgen van juridisch advies en/of de begeleiding en bijstand bij juridische procedures. Dit zonder dat de burger bevreesd behoeft te zijn dat die vertrouwelijke informatie zonder zijn toestemming met derden wordt gedeeld.

Dat ten aanzien van de melding van een ongebruikelijke transactie een uitzondering werd gemaakt op deze geheimhoudingsplicht, en dat ook de advocaat die een Wwft-dienst verleent waarbij sprake is van een ongebruikelijke transactie verplicht is die informatie met de FIU te delen, werd destijds (uitsluitend) gerechtvaardigd geacht omdat er op dat moment – naar inschatting van de advocaat – sprake is van een ongebruikelijke transactie en het belang om de overheid daarvan in kennis te stellen, groter werd geacht dan de geheimhoudingsplicht van de advocaat.

In het onderhavige wetsvoorstel wordt de advocaat verplicht om zijn geheimhoudingsplicht te schenden – het zonder toestemming van cliënt delen van informatie met een andere geheimhouder levert evenzeer een schending van de geheimhoudingsplicht op als wanneer de informatie met de overheid wordt gedeeld – op een moment dat (nog) geen sprake is van een ongebruikelijke transactie. Invoering van dit wetsvoorstel zet de deur open naar een gestage, maar volledige, uitholling van het voor de rechtsstaat zo belangrijke klassieke geheimhoudingsplicht.

De prijs die de rechtsstaat betaalt weegt niet op tegen de winst die de Minister met het (concept) voorstel beoogt te behalen. Hierbij moet tevens bedacht worden dat de advocaat die – ten behoeve van zijn verscherpt cliëntenonderzoek – zijn cliënt vraagt om toestemming om contact op te nemen met zijn voorganger en van zijn cliënt nul op het rekest krijgt, die weigering als een nieuwe red flag kan beschouwen en als zodanig kan meewegen bij de vraag of sprake is van een ongebruikelijke transactie.

De algemene raad doet dan ook een klemmend beroep op de Minister om dit (concept) wetsvoorstel niet toe te passen op de advocatuur (noch op andere klassieke geheimhouders).

Tot een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,
namens de algemene raad

mr. R.G. van den Berg
algemeen secretaris